

**ПРОГРАМ РАДА
НАРОДНОГ МУЗЕЈА НИШ
ЗА 2026. ГОДИНУ**

ДЕЦЕМБАР 2025. ГОДИНЕ

На основу члана 44. став 1. тачка 5. Закона о култури („Сл. гласник РС“, бр 72/09, 13/16, 30/16-испр., 6/20, 47/21, 78/21 и 76/23), члана 15. став 1. тачка 5. Одлуке о оснивању Народног музеја Ниш („Сл. лист Града Ниша“, бр. 2/11, 115/16, 99/20 и 85/21) и члана 36. став 1. тачка 6. Статута Народног музеја Ниш, Управни одбор Народног музеја Ниш на седници одржаној 19.12.2025. године, донео је

ПРОГРАМ РАДА НАРОДНОГ МУЗЕЈА НИШ ЗА 2026. ГОДИНУ

Програм рада је израђен у складу са приоритетним циљевима и мерама дефинисаним у Плану развоја града Ниша за период 2021-2027. године. Приликом планирања активности полазило се од одобрених апропријација у буџету за 2026. годину и финансијског плана Народног музеја Ниш.

Приликом израде Програма рада Музеја за 2026. годину, анализирани су приоритети у складу са потребама деловања у свим аспектима музејског рада, уз поштовање одредби Закона о музејској делатности, Закона о културним добрима и Закона о култури. Према наведеним законима и решењу о територијалној надлежности музеја у Србији, Народни музеј Ниш представља музеј комплексног типа, који своју делатност спроводи на територији нишавског округа, односно више општина: Ниш, Алексинац, Ражањ, Мeroшина, Сврљиг, Гаџин Хан и Дољевац.

Стручни рад у музеју је организован у оквиру сектора основне делатности, у чијем саставу се налазе следећа одељења: археологија, нумизматика и епиграфика, етнологија, историја, историја уметности, књижевна заоставштина, конзервација и препарација, документација са фото службом и библиотеком и одељење за едукацију, комуникацију и односе са јавношћу.

Народни музеј Ниш делује у више објеката који се налазе на неколико локација у граду: зграда Управе у ул. Генерала Милојка Лешјанина 14, зграда у ул. Николе Пашића (археолошка сала), Галерија Синагога, спомен собе Стеван Сремац – Бранко Миљковић у ул. Александра Ненадовића, археолошко

налазиште Медијана, меморијални комплекс Логор 12. фебруар и Споменик Ћеле кула.

Након решења о реституцији, Музеј се у управној згради и у спомен собама Сремац – Миљковић налази у статусу закупца.

ПРОГРАМСКЕ АКТИВНОСТИ

Програм рада Народног музеја Ниш за 2026. годину формулисан је са основним циљем да се обезбеди квалитетно и одговорно обављање музејске делатности, уз унапређење свих сегмената рада у складу са расположивим ресурсима.

Имајући у виду изражен недостатак просторних капацитета за смештај и излагање музејских збирки и грађе, као и континуирани прилив археолошког материјала са заштитних археолошких истраживања спроведених на територији Нишавског округа, додатно оптерећен ограниченим расположивим стручним кадром за обраду археолошке грађе и вођење Збирке историје уметности, Музеј активности у 2026. години усмерава ка приоритетном циљу – заштити и обради културних добара.

У складу са наведеним, планирана су значајна улагања у заштиту покретних и непокретних културних добара, унапређење њихове презентације стручној и широј јавности, очување традиционалних заната, и конзервацију предмета за изложбе. Такође, планирана је и организација стручних скупова и радионица, што је препознато као један од приоритета у оквиру буџетског планирања за 2026. годину.

Поред наведеног, предвиђен је и континуирани програм активности током целе године, који ће се реализовати у просторијама Музеја, као и у образовним установама и јавним просторима, са циљем приближавања музејске делатности најширој јавности. Уз изложбе, радионице и предавања, биће реализован и додатни програм у сарадњи са установама културе, образовним институцијама и појединцима који активно учествују у креирању културне сцене

града и земље. Стратешки циљ је унапређење програма намењених различитим узрасним групама посетилаца и подстицање њиховог активног учешћа у креирању и реализовању музејских садржаја.

ИНВЕСТИЦИОНА УЛАГАЊА

У току програмске године, стручни сарадници Музеја учествоваће у изради техничке документације за изградњу нове зграде Музеја, за коју је већ израђено идејно решење. Истовремено, Музеј ће радити на изради концепта сталне музејске поставке, ради утврђивања приоритета и планирања активности на припреми експоната за будуће излагање.

Музеј ће, у сарадњи са Градом, наставити активности на реализацији пројекта изградње Археолошког центра на Медијани, за који је припремљена пројектна документација. Изградња овог вишенаменог објекта од кључног је значаја за даљи развој археолошког налазишта, као и за унапређење услова за рад, истраживање и презентацију културног наслеђа.

Техничку документацију за Археолошки центар израдио је Архитектонски факултет Универзитета у Београду, а пројекат је финансиран средствима Министарства културе. Студија изводљивости израђена је у оквиру пројекта „ЕУ за културно наслеђе и туризам“, који се финансира средствима Европске уније.

СТРУЧНА ОБРАДА КУЛТУРНИХ ДОБАРА, НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКИ РАД И РАД СА ПУБЛИКОМ

Програм рада Музеја у 2026. години усклађен је са стратешким приоритетима и мерама усмереним на унапређење доступности културне баштине на територији града Ниша. У складу са тим, Музеј усмерава своје активности ка унапређењу доступности културних садржаја најширој јавности, дигитализацији музејске грађе, као и примени савремених технолошких решења у презентацији покретних и непокретних културних добара. Према постављеним циљевима наставиће се са систематским радом на стручној обради музејске

грађе по збиркама, што обухвата њено евидентирање, класификацију, научно истраживање, презентацију и категоризацију културних добара у складу са важећим прописима.

Поред наведених активности, Музеј ће посебну пажњу посветити публиковању музејске грађе и резултата научних и стручних истраживања. Публиковање ће бити реализовано како у оквиру стручног гласила Музеја – *Зборника*, тако и путем учешћа у стручним и научним конференцијама у земљи и иностранству. На овај начин Музеј ће наставити да доприноси развоју научне и стручне мисли у области музеологије, археологије, историје, етнологије и других дисциплина.

Истовремено, предвиђено је и унапређење активности у области јавне презентације и едукације. Музеј ће, у оквиру своје делатности, развијати савремено конципиране изложбе, едукативне програме, тематске радионице и јавна предавања. Посебна пажња наредне године биће усмерена на едукацију запослених у области рада са инклузивним групама. На овај начин, Музеј ће наставити да унапређује своју улогу као релевантна културна и образовна институција.

СТРУЧНА ОБРАДА МУЗЕЈСКИХ ЗБИРКИ:

- Стручна обрада књижевне заоставштине Љиљане Бибовић.
- Обрада књижног легата једног од оснивача музеја Боривоја Гојковића.
- Обрада музејских предмета генерала Владимира Митића из Збирке архивске грађе за потребе приређивања монографије „ *Историја хаубичке артиљерије 1912-1913*“ 2027. године.
- Обрада предмета из праисторијске и приватне колекције Саше Ристића за потребе публикације „Винчанска керамичка пластика са локалитета у доњем току Јужне Мораве“.
- Обрада археолошког материјала са заштитних ископавања која је спроводио Завод за заштиту споменика културе из Ниша.

- Рад на проглашењу културних добара са најновијих археолошких истраживања на епонимним археолошким локалитетима Бубањ и Велика Хумска Чука.
- Обрада Летописа Народног музеја Ниш из Одељења документације за публикување 2027. године.
- Обрада предмета из збирки нишког музеја са мотивима и представама играча за потребе изложбе „*Кад се време игра: Играчке и игре кроз епохе*”.

ИЗЛОЖБЕНЕ И ДРУГЕ ПРОГРАМСКЕ АКТИНОСТИ:

У 2026. години Народни музеј Ниш реализоваће више изложбених програма, који обухватају изложбе из сопственог фонда, пре свега из Одељења археологије и Одељења књижевне заоставштине, као и гостујуће изложбе.

У другој половини године биће представљена изложба поводом обележавања 80 година од завршетка Другог светског рата, настала као заједнички пројекат више установа заштите из Србије и Словеније, након првог приказивања у Марибору. Такође, планирано је гостовање изложбе Музеја Војводине из Новог Сада у Галерији Синагога, као и приказивање изложбе нишког музеја из Одељења књижевне заоставштине у Градском музеју у Бечеју.

Наредна година биће искоришћена и за припрему изложбе посвећене играма и играчкама кроз различите епохе, чиме Народни музеј Ниш започиње активности у оквиру припрема за пројекат *Ехро 2027*. Рад на припреми ове изложбе реализује се на основу позива Министарства културе Републике Србије.

Одељење археологије:

- Изложба „*Lvx in tenebris tera sigilata*“ лампе из приватне колекције.
- Изложба „ **Презентација Археолошког налазишта Медијана 1936-2026**“ поводом 90 година презентације Медијане која ће бити свечано отворена на локалитету на Видовдан.

- Изложба „**Богослужбени предмети, предмети личне побожности и црквени мобилијар из средњовековне збирке Народног музеја Ниш**“.

Одељење Књижевне заоставштине:

- Изложба „**Стеван Сремац, писац који траје – два јубилеја**“ поводом 120 година од смрти Стевана Сремца и 40 година од почетка додељивања награде „Стеван Сремац“ за најбољу књигу прозе. Изложба у сарадњи са НКЦ-ом приказаће све добитнике награде „Стеван Сремац“ у протеклих 40 година.
- Изложба нишког музеја „**Стеван Сремац – писац са бележником**“ гостоваће у Градском музеју Бечеј.

Заједничка изложба музеја из Србије и Словеније:

- Изложба „**Отпором против таме**“ резултат је међународне сарадње музеја из Србије и Словеније. Изложбу реализују: Muzej narodne osvoboditve Maribor, Muzej novejše zgodovine Celje, Pokrainski muzej Ptuj Ormož, Vojaški muzej slovenske vojske, Народни музеј Краљево и Народни музеј Ниш.

Гостујућа изложба Музеја Војводине

- „**Испит зрелости**“ која ће бити отворена поводом обележавања дана оснивања нишког музеја 1. априла.

Као и сваке године, Народни музеј Ниш учествоваће у обележавању важних датума, јубилеја и традиционалних манифестација.

- Обележавање пробоја логораша из Логора 12. фебруар.
- Обележавање годишњице Боја на Чегру.
- Обележавање Дана сећања на жртве холокауста, геноцида и других жртава фашизма у Другом светском рату (22. априла), Дана победе (9. мај), Дана страдања Рома у Другом светском рату (2. август), Дана расформирања логора (14. септембар) и Ослобођења Ниша у Другом светском рату (14. октобар).

- Ноћ музеја, Национална недеља музеја, Ноћ истраживача, Дечја недеља, Дан особа са аутизмом, Сићевачка књижевна колонија, Додела књижевне награде удружења Бранко Миљковић и др.

ТЕРЕНСКА ИСТРАЖИВАЊА

Током 2026. године наставиће се систематски рад на теренским истраживањима у области археологије, у блиској сарадњи са релевантним стручним институцијама. Истраживање ће се вршити у сарадањи са Заводом за заштиту споменика културе у Нишу, Археолошким институтом из Београда, Републичким заводом за заштиту споменика културе из Београда, као и Народним музејом Србије.

Истраживања ће бити усмерена на идентификацију, документацију и научну обраду археолошких локалитета и културних добара. Резултати теренских истраживања користиће се за унапређење музејских збирки, припрему стручних публикација, изложби и других образовних и презентационих активности, чиме се доприноси очувању културног наслеђа и јачању научно-истраживачке делатности Музеја.

Теренска истраживања вршиће се на следећим локалитетима:

- Археолошка ископавања и истраживања на траси железничке пруге, деоница „Обилазница око Ниша“, на локалитетима: Горњи Рибник, КО Ниш- Црвени Крст, град Ниш, Новосел, КО Малча, град Ниш, Орничје-југ, КО Малча, град Ниш. Укупна површина ископавања је до 20 000 м². Руководиоци овог пројекта су представници Народног музеја Ниш, Завода за заштиту споменика културе Ниш и Археолошког института из Београда.
- Систематска ископавања Константинове виле на Медијани у сарадњи са Археолошким институтом из Београда.
- Наставак систематских ископавања на локалитету Велика Хумска Чука у сарадњи са Археолошким институтом.

- Наставак систематских ископавања на локалитету Средње Поље у селу Брадарац надомак Алексинца у сарадњи са Археолошким институтом и Народним музејом Србије. Геофизичка истраживања указала су на постојање утврђеног насеља са рововима, палисадом и другим насеобеним структурама. Поред локалитета Брадарац предвиђено је и сондирање локалитета Црнокаљачка бара.

АКВИЗИЦИЈА

У складу са појединачним плановима развоја музејских збирки, током 2026. године наставиће се систематска теренска истраживања у циљу прибављања нових предмета за музејске збирке. Набавка музејских предмета и библиотечког материјала реализоваће се кроз откуп, пријем поклона, као и размену са сродним институцијама културе.

Активности ће бити усмерене на обогаћивање и унапређење постојећих збирки, уз поштовање процедура за приновљавање предмета за музејске збирке.

ДИГИТАЛИЗАЦИЈА МУЗЕЈСКЕ ГРАЂЕ

Током наредне 2026. године наставиће се сарадња са Музејем жртава геноцида у циљу дигитализације аудио трака са сведочењима преживелих логораша. Планирано је и скенирање негатива и позитива, старе и ретке књиге и остале грађе из Одељења за документацију.

Паралелно са овим пословима обављаће се и стандардна обрада збирки и вођење музејске документације, стручног архива, хемеротеке и музејске библиотеке.

СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ

У циљу реализације програмских активности кустосима Музеја биће омогућен боравак у научним институцијама и установама заштите, ради прикупљања архивске и музејске грађе и стицања праксе из области заштите културног наслеђа. Такође, уколико буде могућности организоваће се стручни обилазак споменика културе и музеја у земљи и окружењу, у циљу размене искуства на пољу музеологије и сагледавања добре праксе у циљу планирања сталне музејске поставке у новој згради Музеја.

Сви запослени ће обављати обуке у циљу унапређења пословања и праћења законских регулатива. Предвиђено је стицање вишег звања за једног кустоса и полагање стручног испита за једног водича.

НАУЧНИ СКУПОВИ, КОНФЕРЕНЦИЈЕ И СТРУЧНЕ РАДИОНИЦЕ

Кустоси Народног музеја Ниш активно ће учествовати у раду струковних удружења, укључујући Музејско друштво Србије, Српско археолошко друштво и Међународни музејски савет (ICOM), и презентоваће стручне радове на конференцијама и научним скуповима у земљи и иностранству. Наредне 2026. године, Народни музеј Ниш организоваће две научне конференције и једну стручну радионицу. Једна конферецније биће организована поводом обележавања 85 година од почетка Другог светског рата у Краљевини Југославији док ће друга бити фокусирана на унапређење приступа инклузивним групама у музеју и едукацију запослених. Стручна радионица биће посвећена обуци конзерватора за рад на предметима од стакла.

У оквиру програма Народног музеја Ниш биће организовани и реализовани следећи конференцијски скупови и стручне радионице, с циљем унапређења стручног рада и размене знања у области музејске делатности:

- Дводневна конференција са међународним учешћем на тему **Инклузивни програми у музејима**. На конференцији ће се током првог дана вршити обука учесника за рад са инклузивним групама, док ће другог дана музејски едукатори представити досадашња искуства у инклузивним музејским програмима.
- Научни скуп поводом 85 година од почетка Другог светског рата у Србији под називом : **„1941: Прва ратна година у окупираној Србији“**. Наведени скуп биће организован у сарадњи Народног музеја Ниш, огранка САНУ у Нишу и Института за савремену историју из Београда.
- Организација стручних радионица за музејске раднике и професоре Факултета уметности на тему **конзервације предмета од стакла**, у сарадњи са конзерватором Народног музеја Србије
- Учесће на међународној online конференцији која ће бити одржана у Измиру: ***Worked shells in the ancient world. Material, use, typology, chronology and contexts in honour of Jean-Paul Descoeudres***.
- Учесће на научном скупу у Зајечару под називом: **„Историја медицине, фармације, ветерине и народна здравствена култура“**.
- Учесће на научном скупу у Власотинцу под називом: **„Развој музејске делатности на југу Србије“**.

Поред наведених конференција, кустоси музеја учествоваће и на осталим научним скуповима и конференцијама по позиву, које се налазе у корелацији са њиховим предметом истраживања.

ЗАШТИТА ПОКРЕТНИХ И НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА

Конзерваторски радови биће предузети у складу са планом приоритета. У циљу превентивне заштите музејских предмета вршиће се редовна контрола и праћење вредности температуре и влаге у згради музеја, на Археолошком локалитету Медијана, на сталној археолошкој поставци, објекту Ћеле кула, и у Књижевно-меморијалној поставци Стеван Сремац/Бранко Миљковић.

Наредне године, Музеј ће радити на следећим конзервацијама и превентивним зашитама:

- Конзервација предмета из средњовековне збирке за потребе изложбе.
- Ангажовање соколара ради регулације проблема са голубовима и слепим мишевима унутар заштитне конструкције на Археолошком налазишту Медијана у циљу заштите мозаика и фресака са локалитета.
- Наставак превентивне заштите предмета од текстила из етнолошке збирке и израда кошуљица за превентивну заштиту слика из Збирке историје уметности.
- Конзерваторско-рестаураторски радови на мозаицима са Археолошког налазишта Медијана.
- Конзервација камене пластике из Античке збирке.
- Израда пројекта конзервације и презентације за две ранохришћанске цркве на Медијани (демонтажа постојеће конструкције ради снимања објекта и израде пројекта).
- Конзервација и реконструкција археолошких керамичких предмета са најновијих ископавања на локалитету Велика Хумска Чука.
- Стручна консултација у вези биолошке заштите Археолошког налазишта Медијана од слепих мишева.

ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ

Издавачка делатност представља важан сегмент рада музеја, омогућавајући систематско представљање културне баштине, истраживања и стручних активности запослених. Кроз публикације као што су каталози, зборници, монографије и дигиталне публикације, музеј документује своје збирке и резултате истраживања, олакшавајући њихову доступност стручним круговима и широј јавности.

Поред стручне и информативне улоге, издавачка делатност има и образовни значај, доприносећи подизању културне свести, промоцији музеја и унапређењу разумевања и очувања културне баштине.

У току 2026. године планирано је објављивање наредних издања:

- Публикација *„Гајде нишавског округа“*.
- Публикација *„Lvх in tenebris tera sigilata“* лампе из приватне колекције.
- Зборник Народног музеја Ниш бр. 34.
- Каталог изложбе *„Богослужбени предмети, предмети личне побожности и црквени мобилијар из средњовековне збирке Народног музеја Ниш“*.
- Каталог изложбе *„Стеван Сремац, писац који траје – два јубилеја“*.
- Штампa флајер каталога *„Стеван Сремац – писац са бележником“*.
- Репринт музејских издања, водича, флајера и улазница.

ЕДУКАЦИЈА И ПОПУЛАРИЗАЦИЈА МУЗЕЈСКЕ ДЕЛАТНОСТИ

Едукација представља један од кључних сегмената делатности музеја, јер омогућава ширење знања о културној баштини, подстицање критичког размишљања и развој свести о значају очувања културних вредности. У склопу едукативних активности, музеј ће организовати тематска предавања о Стевану Сремцу и Бранку Миљковићу, као и учешће у значајним културним манифестацијама као што су Ноћ истраживача, Уметнички калеидоскоп, Сићевачка књижевна колонија и додела награда удружења „Бранко Миљковић“.

Предвиђен је наставак радионица за израду филигранског накита, тематских радионица које прате изложбе музеја и гостујуће поставке, као и сталних едукативних програма у сарадњи са нишким школама. Ови програми омогућавају корелацију културне баштине и школског градива, подстичући практично учење и активну укљученост ученика у музејске садржаје.

Наставиће се презентација едукативне игре „Бој на Чегру“ у школама, као и реализација радионице „Музеј у коферу“, која омогућава презентацију

одабраних музејских предмета ван музеја, у школама и вртићима, чиме се обезбеђује доступност културних садржаја широј публици и подстиче интерактивно учење.

Едукативне активности музеја не само да доприносе ширењу знања и културне свести, већ и развоју интересовања младих за историју, уметност и музејску праксу, чиме музеј постаје место учења, истраживања и иновације у области културног образовања.

ТЕКУЋЕ ОДРЖАВАЊЕ И ПОПРАВКЕ

У наредном периоду предвиђена су даља улагања у уређење археолошког налазишта Медијана, са циљем проширења пешачких стаза, постављања хидрантске мреже и редовног одржавања објеката и зелених површина. Поред тога, планирана је набавка пластичног растера за постављање на прилазним стазама у Вили са перистилом, с циљем унапређења безбедности и функционалности посета. У оквиру плана улагања такође је предвиђена санација санитарних просторија у Логору на Црвеном крсту, као и набавка ламината за уређење канцеларијских просторија у истом објекту.

ЦЕНОВНИК УЛАЗНИЦА ЗА ОБЈЕКТЕ НАРОДНОГ МУЗЕЈА НИШ ЗА 2026. ГОДИНУ

БЕСПЛАТАН УЛАЗ:

- ДЕЦА ДО 7 ГОДИНА
- ЧЛАНОВИ ИСОМ – а, МУЗЕЈСКОГ ДРУШТВА СРБИЈЕ И СРПСКОГ АРХЕОЛОШКОГ ДРУШТВА
- ОРГАНИЗОВАНО ПРИПАДНИЦИ ВОЈСКЕ И МУП – а СРБИЈЕ
- ЧЛАНОВИ УДРУЖЕЊА ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ И ЊИХОВИ ПРАТИОЦИ

ЦЕНЕ УЛАЗНИЦА:

ОБЈЕКАТ	ИНДИВИДУАЛНЕ ПОСЕТЕ ОДРАСЛИ	ОСНОВЦИ, СРЕДЊОШКОЛЦИ, СТУДЕНТИ, ПЕНЗИОНЕРИ ГРУПЕ ПРЕКО 10 ОСОБА
МЕДИЈАНА	500 динара	400 динара
БЕЛЕ КУЛА	300 динара	250 динара
МЕМОРИЈАЛНИ КОМПЛЕКС ЛОГОР „12. ФЕБРУАР“	300 динара	250 динара
АРХЕОЛОШКА САЛА	300 динара	250 динара
КЊИЖЕВНО-МЕМОРИЈАЛНА ПОСТАВКА СТЕВАН СРЕМАЦ/ БРАНКО МИЉКОВИЋ	БЕСПЛАТНО	БЕСПЛАТНО
ГАЛЕРИЈА СИНАГОГА	БЕСПЛАТНО	БЕСПЛАТНО
СВИ ОБЈЕКТИ	1200 динара	1000 динара

СТУДЕНТИ ОСТВАРУЈУ ПОПУСТ УЗ ИНДЕКС ИЛИ ISIC КАРТИЦУ.
ПЕНЗИОНЕРИ ОСТВАРУЈУ ПОПУСТ НА ОСНОВУ ЛИЧНЕ КАРТЕ КОЈОМ СЕ МОЖЕ УТВРДИТИ ДА ИМАЈУ 65 ИЛИ ВИШЕ ГОДИНА ИЛИ НА ОСНОВУ ПЕНЗИОНОГ ЧЕКА.

narodni.muzej.nis.rs/za-poklince/ulaznice/

11

Ценовник услуга подлеже корекцији у складу са растом цена на тржишту.

ПРЕДСЕДНИК УПРАВНОГ ОДБОРА

Марија Игњатовић